גליון 'פלאי התורה' ד', פרשת וישלח | ת'הא ש'נת ז'עלטנע פ'לאות

[גליון מיוחד עבור הקונטרס השבועי הנפלא 'אכסוף' היוצא לאור בעיר אלעד]

פלאי התורה – הלכות חנוכה

חידה שבועית ד'

[מתוך המצגת החדשה 'פלאי התורה - הלכות חנוכה']

מברך ברכת המזון בעיצומו של חנוכה ובכוונה לא מזכיר 'על הניסים'?!

איך ייתכן, כמה אופנים, אדם יושב ומברך 'ברכת המזון' בעיצומם של ימי החנוכה, ולכתחילה – על פי ההלכה – הוא אינו מזכיר בה כלל 'על הניסים' (לפחות לדעת חלק מהפוסקים)? וזה דבר פלא עד למאד, שהרי אנחנו בעיצומו של חג, ולמה אין צריך לכתחילה להזכיר על הניסים בברכת המזון ?

מקורות לתשובה: מגן אברהם סימן קפ"ח ס"ק י"ד וס"ק י"ח, משנה ברורה שם ס"ק ל"ג. שער הציון שם ס"ק כ"א בשם הפרי מגדים, חיי אדם כלל קנ"ד סעיף ל"ט (וע"ע בשו"ת באר משה ח"א סימן ו').

תשובות לחידה השבועית בכתב ברור וקריא
ניתן לשלוח לפקס – 15388556981
או למייל מערכת 'אכסוף' A039300191@gmail.com
[לתועלת הצבור, מומלץ לשלוח את התשובות עד יום ד' בשעה 9:00 בבוקר]

בין כל המשיבים תשובה נכונה לחידה השבועית, יוגרל דיסק אונקי מהמצגת החדשה לחנוכה 'להזכירם תורתך' [בעלי חנויות ועסקים, הרוצים לזכות את הרבים בהפצת מתיקות התורה, יפנו למערכת 'אכסוף', או בנדרים פלוס קופת 'פלאי התורה']

הזוכים בהגרלה לפרשת ויצא – על ספר 'פניני חפץ ה'
(מתנת מכון מורשת אור החיים הק', ויישר כח גדול להם)

הבה"ח אלימלך שמואל פרידמן ני"ו - ישיבת 'בנין תורה' אלעד.
הבה"ח מרדכי זיידיל לוין ני"ו - ישיבת 'סלאנים' אלעד.

תשובה לחידה מפרשת ויצא

מנהג חסידים ואנשי מעשה לשבת ליד נרות חנוכה כ'חצי שעה' לאחר ההדלקה, להביט בנרות, ולהודות ולהלל להקדוש ברוך הוא על כל הניסים והנפלאות שעשה לאבותינו בימים ההם ובזמן הזה. איך יתכן שיש חיוב "מעיקר הדין" לשבת או לעמוד ליד נרות החנוכה, וכלל לא מספיק להמתין 'חצי שעה' – אלא צריך להישאר שם "חמש שעות"?

תשובה: מדובר באופן שבו חנווני הניח את "**נרות חנוכה מחוץ לחנותו**". ואז הוא מחויב לֵישב ולשמור על הנרות כל זמן שהם דולקים, ואם הם דולקים במשך חמש שעות (ובפרט בזמננו שמסתובבים אנשים ברחוב כמה שעות לאחר צאת הכוכבים, יש פוסקים שסוברים שצריך שידלקו הנרות חנוכה במשך כמה שעות לאחר צאת הכוכבים, ויש אומרים – דאף שיש זה חיוב, מכל מקום הידור יש בדבר), הרי הוא **חייב מעיקר הדין לֵישב ליד הנרות במשך כל החמש שעות**, כדי שלא ייגרם נזק לאחרים מנרות החנוכה שלו, **וכלשון הרמב"ם (הלכות נזקי ממון פי"ד הי"ג)**: "הניח החנוני נרו מבחוץ החנוני חייב אף בדמי פשתן מפני שהניח נרו מבחוץ, **ואפילו נר חנוכה היה לו לֵישב ולשמור**". כלומר, במקרה שעבר ברחוב גמל טעון בפשתן, והפשתן נדלק מנר החנוכה שהונח בחוץ – החנווני חייב לשלם על הנזק. החידוש כאן הוא שאפילו שמדובר בנר שהונח שם לשם מצווה, אי אפשר להשאירו ללא השגחה, ועל החנווני לֵישב שם ולשמור שהנר לא יזיק לעוברים ושבים. **ודין זה הוא כשיטת חכמים** (בבא קמא דף ס"ב ע"ב במשנה), **וכן נפסק להלכה בשולחן ערוך** (חושן משפט סימן ת"יח סעיף י"ב).

הנלמד מחידוד זה

גם כשאדם מקיים מצוה חשובה, וגם כשרוצה להדר יותר במצוה, צריך הוא לזכור שלא יגרם מכך נזק לאחרים. ונפסק להלכה – שיש לאדם לוותר על הידור בנרות חנוכה כשאין לחבירו נרות חנוכה כלל (משנה ברורה סימן תרע"א סק"ו) , ועד כדי כך מצינו בשו"ע (סימן תרע"ח) דאם אין יש לאדם נר אחד או לשבת, או לחנוכה, ויוכל לצאת מזה פגיעה בשלום בית, שלא ידליק נרות חנוכה כלל, וזה כדאי שיהא שלום ושלוה בבית, **והארכנו בזה בגליון הקודם בתוספת סיפורים נפלאים ומרוממים בעניינים אלו, עיין שם ותרוה נחת.**

גם בשביל כבוד התורה כביכול, אסור להזיק

בקונטרס אבן ישראל – דברי מוסר והתעוררות מהגאון רבי יעקב ישראל פישר זצ"ל ראב"ד ירושלים (עמ' מ"א) **מובא דברים שנשא הגרי"י פישר בעצרת התעוררות** (כ"ח מנחם אב תשמ"ט) – בהם עורר במיוחד על עניינים שבין אדם לחבירו, **והביא דוגמאות למכשולות נפוצים בבין אדם לחבירו ונצטט חלק מדבריו, כפי שנכתבו ע"י הגרי"י פישר בעצמו** – יש כאלו שהולכים על לויה או לשמחה, והולכים עם רבם, והם רוצים לקיים 'כבוד התורה', וכשהם עוברים ברחוב, אזי בועטים בידיהם, כדי לעשות מקום לרבם, והם עוברים על עבירות בין אדם לחבירו, ואינם יודעים אפילו במי בעטו, כדי שיוכלו לבקש מהם מחילה. **ובספר רועה ישראל תולדות הגר"י פישר (ח"ב) מסופר** – שדברי הגאון השפיעו מיד על אחד האדמו"רים שנכח שם בעצרת, וביקש דלא ידחפו סביבו.

למה אסר האדמו"ר לאחד מהגבאים לעמוד קרוב אליו במשך ג' חודשים

בספר והאר עינינו (ח"א, פנינים, בין אדם לחבירו) **מביא סיפור נפלא** – כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות אהרן זיע"א אסר בכל תוקף לחסידיו לדחוף מסביבו. פעם ראה את אחד מגבאיו דוחף מסביבו לפנות לו דרך, ואמר לו האדמו"ר – שאינו מרשה לו להתקרב לארבע אמותיו במשך שלשה חדשים.

שבר קיר של שכינו בשביל חומרא שרצה להחמיר על עצמו

עוד עורר הגרי"י פישר זצ"ל בדרשתו בעצרת הנ"ל – יש כאלו שהם מקילים לעצמם לבנות על רשות אחרים, כדאי לקיים מצוות סוכה, ולפעמים הוא מקלקל סוכת חבירו על ידי הבניה והשיפוצים שעושה, ולא איכפת לו מחבירו. וכן יש כאלו המדקדקים מאד במצוות שבין אדם למקום, והם עוברים על ידי דקדוקיהם בכמה עבירות שבין אדם לחבירו, כמו דהוה עובדא, שאחד רצה להחמיר בענין 'מעמיד דמעמיד' ולצורך כך שבר את הקיר של השכן.

מחמת דקדוק במצוות סוכה ציער והשפיל את חמותו האלמנה

סיפור נורא עד למאד סיפר הגאון רי"י פישר זצ"ל בעצרת הנ"ל – היה אברך שאשתו היתה בת יחידה לאמא האלמנה. והגיעו לביתה בערב סוכות כדי לשהות שם בחג. ובליל החג ראה חתנה המדקדק במצוות, דהסוכה אינה מסוככת למהדרין, ולא אכל שם במשך כל היום טוב ראשון של חג, ותיכף במוצאי יום טוב, ברח משם עם אשתו, וחזר לביתם, בלי שהיה איכפת לו כלל, שבעבור הידור מצוה ציער והשפיל את חמותו האלמנה, ועבר על עשרות לאוין, עכ"ד חלק מדברי הגאון זצ"ל בעצרת בשנת תשמ"ט.

ביאור במה שאמרו צדיקים ראשי תיבות נורא על המילה פרו"ם

ידוע שצדיקים אמרו ראשי תיבות נורא על המילה פרו"ם – פרו"ם, ראשי תיבות פ'יל ר'שעות ו'יניג מ'צוות (דהיינו שאלו שיש להם יותר מדאי חומרות ודקדוקים, הם מלאים ברשעות ומקיימים רק קצת מצוות). **ולכאורה קשה** – מה החסרון שיש לאדם הרבה חומרות ודקדוקי הלכה, ואדרבה צריכים לשבח אותם שהם מדקדקים ומחמירים במצוות למהדרין מן המהדרין ? **והתירוץ לזה** – שבדרך כלל אלו שיש להם חומרות יתירות, הם פוגעים באחרים שלא נוהגים כמותם, ובפרט הם פוגעים בבני ביתם, כשהם לא עושים ככל החומרות שלהם, ומשפילים אחרים באיצטלא של דקדוק במצוות ובהלכה, ולכן הם מלאים רשעות עם קצת מצוות, כי רק מי שרוח הבריות נוחה הימנו, אז רוח המקום נוחה הימנה (אבות פ"ג, משנה י').

לשמיעת דרשות ושיעורים בענייני הפרשה והמועדים ועוד, מהמשפיע שליט"א: 073-2951225 | ניתן להירשם לקבלת צינתוק בכל פעם שעולה לקו דרשה או שיעור חדש.

לתרומות עבור הגליונות והפצת מתיקות התורה ברחבי תבל – נדרים פלוס קופה 'פלאי התורה'.

להזמנת דרשות, זיצים והתוועדויות, ושבתות התעלות מרוממות, מהמשפיע שליט"א. וכן שיעורי 'פלאי התורה' בכל מרחבי הש"ס, וד' חלקי שולחן ערוך ונושאי כליהם, תנ"ך ועוד. וכן מבחר המצגות ממכון 'פלאי התורה', כולל המצגת החדשה בהלכות חנוכה 'להזכירם תורתך':

052-7156981